

УДК 378.016:[02+930.25]:37.017:159.943.7
DOI: 10.31866/2616-7654.13.2024.307136

**«OSINT-ТЕХНОЛОГІЇ»
ЯК ОСВІТНЯ
КОМПОНЕНТА
СПЕЦІАЛЬНОСТІ
«ІНФОРМАЦІЙНА,
БІБЛІОТЕЧНА ТА
АРХІВНА СПРАВА»:
ПЕДАГОГІЧНЕ
ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ**

Оксана Матвієнко,
докторка педагогічних наук, професорка,
кандидатка технічних наук,
Київський національний університет
культури і мистецтв
(Київ, Україна)
e-mail: oxtix2017@gmail.com
ORCID: 0000-0001-5772-848X

Михайло Цивін,
кандидат технічних наук, доцент,
Міжрегіональна академія управління персоналом
(Київ, Україна)
e-mail: tsyvin2012@gmail.com
ORCID: 0000-0003-0312-5805

Для цитування:

Матвієнко, О., & Цивін М. (2024). «Osint-технології» як освітня компонента спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»: педагогічне цілепокладання. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*, 13, 145–156. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.13.2024.307136>

Мета статті – окреслити педагогічне цілепокладання вивчення освітньої компоненти «OSINT-технології» магістрами спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» у формуванні її компетентнісної складової та перспектив особистісно-професійного самовизначення здобувачів освіти.

Методи дослідження. Було використано методи: опитування для виявлення досягнення педагогічних цілей у формуванні професійного самовизначення, самоактуалізації та індивідуального розвитку здобувача освіти вивченням освітньої компоненти «OSINT-технології», порівняння компетентностей здобувачів освіти бакалаврського і магістерського освітнього рівнів.

Наукова новизна. Виявлено специфіку педагогічного цілепокладання вивчення освітньої компоненти «OSINT-технології», яка, будучи актуальною і затребуваною на ринку професійної діяльності, може стати чинником активізації психологічних механізмів професійного самовизначення здобувачів освітнього магістерського рівня у сучасних умовах.

Основні висновки. «OSINT-технології» (розвідка на основі відкритих джерел) є інструментом інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття рішень у багатьох сферах соціальної практики.

Формування інформаційно-аналітичних компетентностей у здобувачів освіти за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» з OSINT-діяльності як сфери інформаційної аналітики може стати чинником задоволення попиту ринку праці на фахівців у цій сфері.

Результати опитування магістрантів 2 курсу спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» засвідчили цінність для них отриманих знань, умінь та компетентностей з освітньої компоненти «OSINT-технології», виявили вплив на подальше професійне самовизначення здобувачів і бажання застосувати отримані знання у їх нинішній професійній діяльності.

Концепція педагогічного цілепокладання у підготовці сучасного фахівця в умовах динамічного розвитку ринку праці та актуалізації нових напрямів діяльності передбачає реалізацію не тільки нормативних параметрів навченості (заплановані компетентності, результати навчання, уміння і навички), а й окреслює вектори самовизначення та самоактуалізації здобувача освіти у формуванні ним шляхів подальшого розвитку власного кар'єрного майбутнього.

Ключові слова: OSINT; розвідка на основі відкритих джерел; освітня компонента; педагогічне цілепокладання; інформаційно-аналітичні компетентності; особистісно-професійне самовизначення; інформаційна, бібліотечна та архівна справа.

ВСТУП

Розвідка на основі відкритих джерел (OSINT) як інструмент інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття рішень у багатьох сферах соціальної практики перебуває у процесі інституціоналізації і характеризується попитом на фахівців у цій сфері. Однією з основних особливостей OSINT-технологій є те, що в Україні використання цього інструменту актуалізувалось в умовах воєнної агресії РФ і є нині невід'ємним атрибутом національної безпеки України (Мікуліна та ін., 2023).

OSINT-розслідування сьогодні актуалізуються у діяльності OSINT-агенцій, журналістів, фрілансерів, у викритті корупційних схем та фінансових махінацій, протидії інформаційно-психологічним операціям.

Зауважимо, що підготовка фахівців з OSINT-діяльності є сьогодні значною мірою неформальним процесом, реалізується шляхом пропозицій різного роду семінарів, тренінгів, курсів для журналістів та представників сектору безпеки й оборони з боку OSINT-агенцій, органів державної влади, громадських організацій.

Спостерігається імплементація тематики OSINT у систему ступеневої освіти пропозиціями відповідних освітніх компонент у закладах вищої освіти (ЗВО). Так, зокрема, освітня компонента «OSINT для підприємств» за результатами зустрічей зі стейкхолдерами внесена до освітньої програми підготовки магістрів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили (2021), також тема OSINT є складовою у межах освітніх компонент інформаційно-аналітичного та управлінського спрямування у інших ЗВО.

Педагогічно доцільним і методологічно виправданим бачиться введення освітньої компоненти «OSINT-технології» до навчальних планів підготовки магістрів за «профільною» щодо інформаційно-аналітичної діяльності спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (ІБАС), на чому зауважувалось у наших попередніх публікаціях (Матвієнко & Цивін, 2022, 2023).

Актуальність розгляду освітньої компоненти «OSINT-технології» у контексті педагогічного цілепокладання у межах спеціальності ІБАС зумовлена певною специфікою, оскільки, окрім вироблення методики та педагогічних цілей її викладання у контексті формування інформаційно-аналітичних компетентностей, вона, будучи актуальною і затребуваною на ринку професійної діяльності, може стати чинником активізації психологічних механізмів професійного самовизначення здобувачів освітнього магістерського рівня у сучасних умовах.

ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДҐРУНТЯ

У контексті предметного звертання до введення освітньої компоненти «OSINT-технології» як сутнісно інформаційно-аналітичної за змістом у навчальні

плани спеціальності ІБАС зауважимо на суттєвому науковому доробку дослідників щодо формування аналітичних компетентностей здобувачів цієї спеціальності.

Так, у статті І. Демуз (2019) простежено співвідношення інформаційного й аналітичного компонентів у структурі компетентності фахівців різних профілів, при цьому наголошено, що документознавці (інформаційні аналітики, аналітики консолідованої інформації), маючи пряме відношення до різних видів інформації та її аналізу, повинні володіти спеціально сформованою інформаційно-аналітичною компетентністю фахівця.

Питання інформаційно-аналітичної компетентності документознавців предметно досліджуються у статтях С. Григораш (2017), В. Іщенко (2018), О. Гомотюк (2019), З. Свердлик (2017) та інших вчених.

Згадані та інші наукові праці є суттєвим теоретико-методологічним підґрунтям розвитку подальших досліджень інформаційно-аналітичних компетентностей фахівця з інформаційної, бібліотечної та архівної справи на бакалаврському освітньо-кваліфікаційному рівні.

Перелік аналітичних компетентностей магістра виокремлено у статті Г. Сілкової і Т. Луцишиної (2018) на прикладі освітніх програм, підготовлених у Рівненському державному гуманітарному університеті. Наведемо деякі з них:

- здатність здійснювати пошук, збір та опрацювання структурованих та неструктурованих даних, що стосуються базової діяльності користувачів (або моніторинг інформаційного поля з метою подальшого опрацювання даних);
- здатність оперувати інформаційними масивами, формувати бази даних інформаційних ресурсів предметної галузі (предметного поля організації);
- здатність здійснювати інформаційне моделювання для забезпечення ефективного функціонування організаційних структур відповідної галузі;
- здатність застосовувати сучасні технології опрацювання інформації, в т. ч. сучасні технології бізнес-аналітики, інструменти веб-аналітики, системи управління контентом, технології візуалізації даних із метою аналізу та прогнозування;
- здатність здійснювати інформаційний, інформаційно-аналітичний та аналітико-прогностичний супровід бізнесу, соціально-гуманітарної, політичної та інших сфер діяльності людини;
- здатність проводити комплексні інформаційно-аналітичні дослідження соціальних, економічних, політичних та інших систем із метою прогнозування змін й оцінки наслідків прийняття науково обґрунтованих та економічно доцільних практичних рішень.

Метою цього дослідження є окреслення педагогічного цілепокладання вивчення магістрами спеціальності ІБАС освітньої компоненти «OSINT-технології» у формуванні її компетентнісної складової та перспектив особистісно-професійного самовизначення здобувачів освіти.

МЕТОДИ ТА МАТЕРІАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Було використано методи: опитування для виявлення досягнення педагогічних цілей у формуванні професійного самовизначення, самоактуалізації та індивідуального розвитку здобувача освіти вивченням освітньої компоненти «OSINT-технології», порівняння компетентностей здобувачів освіти бакалаврського і магістерського освітнього рівнів, термінологічний аналіз для визначення

змісту базових компетентностей, яких здобувачі набувають у процесі вивчення освітньої компоненти «OSINT-технології». Для опитування було створено анкети у Google Диск із застосуванням інструменту Google Форми. Анкети надіслані на електронні пошти здобувачів. Результати тестування автоматично збережено на Диску в окремому файлі.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Освітня компонента «OSINT-технології» – завершальна у циклі інформаційно-аналітичних дисциплін на магістерському рівні підготовки за спеціальністю ІБАС. Її теоретичною основою є система наукових знань у галузі інформаційно-аналітичної діяльності та інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття рішень. У предметному полі теоретико-методологічних основ викладання освітньої компоненти такі концептуальні основи сучасної аналітики, як інтелектуальний аналіз даних (Data Mining), інтелектуальний аналіз тексту (Text Mining), концепція відкритих даних, конкурентна розвідка, консолідована інформація. Практична складова освітньої компоненти базується на освоєнні сучасних цифрових інструментів пошуку, аналізу та візуалізації результатів розвідки на основі відкритих джерел інформації, аналітики великих даних (Big Data Analytics), заснованих на застосуванні штучного інтелекту при добуванні військової, політичної, економічної та іншої інформації з відкритих джерел. Зазначимо актуальність навчальної компоненти у сучасних умовах та зростання попиту на фахівців, які мотивовані до OSINT-діяльності й володіють компетентностями для її здійснення.

Нині освітньо-професійна програма підготовки магістра передбачає набуття здобувачами компетентностей, основний перелік яких закріплений у Стандарті вищої освіти за спеціальністю ІБАС та в освітньо-професійній програмі магістерської підготовки. Однак приведення у відповідність до Стандарту вищої освіти компетентностей, планованих у змісті освітньої компоненти «OSINT-технології», не вичерпує освітніх цілей підготовки здобувачів освіти у галузі OSINT-технологій і спонукає звернутись до прийнятого у педагогічній науці терміна **«педагогічне цілепокладання»**.

На основі об'єктивного існування двох джерел педагогічного цілепокладання – оточуючої дійсності та особистості того, хто навчається, – виділяють два основних типи цілей: *цілі – заплановані результати* (навченість) та *цілі-вектори* (самовизначення, самоактуалізація, розвиток індивідуальності) (Романова, 2009).

Зазначимо, що магістерська підготовка сьогодні має суттєву відмінність у формуванні інформаційно-аналітичних компетентностей здобувача – як із погляду більш вищого, ніж бакалаврський, освітнього рівня, так і зважаючи на те, що суттєвою часткою здобувачів освітнього ступеня є ті, хто вступили на спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» з інших освітніх спеціальностей і почасти вже мають професію та досвід трудової діяльності.

Нижче наведено відмінності компетентностей бакалавра та магістра, на які слід зважати при формуванні інформаційно-аналітичних компетентностей за освітньою компонентою «OSINT-технології» (табл. 1.) (Вчена рада ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», 2019, с. 8).

Таблиця 1.

Компетентності за бакалаврським та магістерським рівнями освіти

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Здатність систематизувати проблемні ситуації, виявляти проблеми і ранжувати їх	Здатність до самостійної постановки проблеми, розпізнавання ще не проявлених повністю проблем, що формують виклики сучасності
Здатність використовувати наявні теорії, концепції, ідеї в контексті досліджуваної проблеми, аналізувати історичну ретроспективу сучасного стану теорії та практики	Здатність вести самостійний науковий пошук, проводити критичне зіставлення поглядів та виводити авторське бачення
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	Здатність ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання даних, використовувати різноманітні, у тому числі мережеві, системи пошуку та оброблення інформації, бібліотечні ресурси і технології, зокрема електронні
Здатність коректно застосовувати методи, дослідницькі прийоми та аналітичний інструментарій для вирішення поставлених завдань	Здатність вибирати адекватні завданням дослідження методи, зокрема міждисциплінарного характеру, дослідницькі прийоми, удосконалювати аналітичний інструментарій та застосовувати для вирішення поставлених завдань інноваційні аналітичні технології і технології управління знаннями
Здатність виявляти та розпізнавати можливості використання типових способів розв'язання проблем, досліджувати кращі практики вирішення аналогічних проблем, оцінювати переваги й ризики альтернативних варіантів і робити обґрунтований вибір	Здатність глибинно, у тому числі з позицій міждисциплінарного підходу, опрацьовувати проблеми, генерувати інноваційні способи їх розв'язання, проводити трансформацію наявних альтернатив їх вирішення або формувати власне розв'язання, урахувавши авторську позицію
Здатність розуміти й оцінювати цінність ідей щодо досягнення покладених цілей та планувати мобілізацію ресурсів	Ініціювати ідеї щодо використання можливостей у відповідь на виклики та управляти діями, бюджетами й ризиками задля досягнення покладених цілей

Компетентності, представлені у цій таблиці, а також інформаційно-аналітичні компетентності магістра спеціальності ІБАС, виокремлені у згадуваній статті Г. Сілкової та Т. Луцишиної, загалом характеризують *цілі – заплановані результати (навченість) у системі педагогічного цілепокладання*. Узагальнюючою дефініцією поняття «інформаційно-аналітична компетентність» приймемо запропоновану у статті О. Мандзюка (2018):

Інформаційно-аналітична компетентність індивідуальних суб'єктів інформаційних відносин – це системна, багатофакторна поліфункціональна якість, яка характеризується набором інформаційних та аналітико-синтетичних компетенцій,

спроможностей, способів мислення, світоглядного й неупередженого ставлення до об'єктів аналізу, що надає можливість виявляти і вирішувати проблеми в установлені терміни на рівні поставлених завдань.

Наслідуючи визначення поняття «компетентність інформаційного аналітика-правника», запропоноване О. Мандзюком, окреслимо *загальну компетентність інформаційного аналітика* як динамічну комбінацію когнітивних здібностей особистості, теоретичних (методологічних, концептуальних) і емпіричних (фактологічних) знань, операціональних вмінь та здатності застосовувати цей комплекс для самостійного й відповідального вирішення професійних завдань з аналізу значущої інформації, що є цінністю як для професіонала, так і для суспільства в цілому.

Звернувшись до другої складової педагогічного цілепокладання у вивченні освітньої компоненти «OSINT-технології» – *цїлі-вектори (самовизначення, самоактуалізація, розвиток індивідуальності)*, зазначимо її актуальність саме на магістерському освітньому рівні, оскільки його здобувачі роблять свій вибір більш усвідомлено при вступі на конкретну спеціальність.

Окреслимо вектори педагогічного цілепокладання, на які має звертатись увага:

Професійне самовизначення – це складний динамічний процес орієнтації особистості у професійно-трудоному середовищі, розвитку та самореалізації духовних і фізичних можливостей, формування адекватних професійних намірів і планів, реалістичного образу себе як професіонала.

Самоактуалізація (самореалізація) – прагнення людини до якомога повнішого виявлення і розвитку своїх особистісних можливостей.

Розвиток індивідуальності. Сьогодення потребує від майбутнього фахівця не лише володіння вузькоспеціальними знаннями, вміннями і навичками в конкретній галузі діяльності, але й загальною, акмеологічною та професійною культурою, що, зі свого боку, забезпечує саморозвиток особистості, вихід за межі нормативності, здатність створювати нове, а відтак – розвиток творчої індивідуальності (Гальченко, 2016).

Освітня компонента «OSINT-технології» була введена до навчального плану підготовки здобувачів освітнього рівня «магістр» 2 курсу спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» Київського університету культури та Київського національного університету культури і мистецтв.

Слід зазначити, що поміж здобувачів освіти є такі, які вже відбулись як професіонали, успішно працюють, а також ті, які дійшли висновку про необхідність зміни професії через невизначеність зовнішнього середовища, відсутність чіткої далекоглядної перспективи компаній, зміни на ринку праці тощо. Теорія і практика психології професійного самовизначення свідчить, що розвиток людини як суб'єкта професійної діяльності відбувається не по «висхідній», а шляхом покрокового виникнення (і навіть створення людиною) можливостей, з яких деякі обираються для реального здійснення. Зважаючи на багатообумовленість та нестандартність будь-яких ситуацій у суспільстві, на ринку праці, у світі професій, принципово неможливо заздалегідь передбачити весь трудовий шлях людини. Очевидно, що гарантією прогресивного професійного розвитку є активність самої людини, а освоєння нової спеціальності змінює картину подальших можливостей вибору і напрям подальшого професійного розвитку.

Для виявлення досягнення педагогічних цілей у формуванні професійного самовизначення, самоактуалізації та індивідуального розвитку здобувача освіти вивченням освітньої компоненти «OSINT-технології» було проведено опитування магістрантів другого року навчання спеціальності ІБАС та запропоновано анкету із такими запитаннями:

1. Чи пов'язана Ваша нинішня професійна діяльність із інформаційною, бібліотечною або архівною справою?
2. Чи пов'язані Ваші кар'єрні орієнтації із інформаційно-аналітичною діяльністю?
3. Чи маєте Ви наміри працювати у галузі OSINT-розслідувань?
4. У своїй нинішній професійній діяльності чи будете Ви розширювати свої можливості за рахунок набутих компетентностей у галузі OSINT-технологій?
5. Чи підвищує Вашу професійну придатність набуття компетентностей у галузі OSINT-технологій?
6. Чи відкриває для Вас вивчення OSINT-технологій додаткові можливості для реалізації цілей кар'єрного зростання?
7. Чи підвищує набуття компетентностей у галузі OSINT-технологій Ваші шанси на працевлаштування?
8. Чи змінило вивчення дисципліни «OSINT-технології» Ваші очікування щодо майбутнього кар'єрного розвитку?
9. Чи сприятиме набуття навичок у сфері OSINT-технологій Вашій орієнтації у професійно-трудоному середовищі?

Результати опитування представлено на рис. 1.

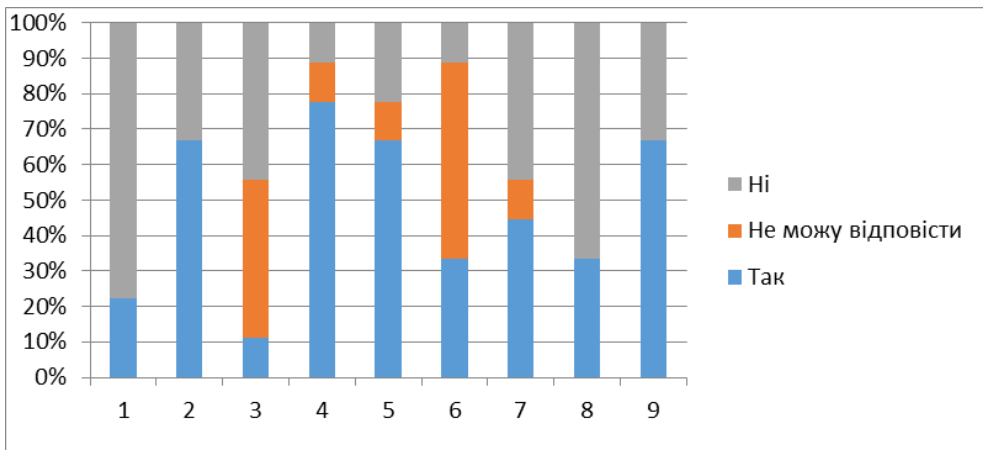

Рис. 1. Результати опитування магістрів 2 курсу щодо формування професійного самовизначення, самоактуалізації та індивідуального розвитку вивченням освітньої компоненти «OSINT-технології»

Експрес-опитування засвідчило, що:

1. У сфері інформаційної, бібліотечної та архівної справи працює лише 22 % опитаних.

2. Кар'єрні орієнтації, пов'язані із інформаційно-аналітичною діяльністю (9), мають 66,7 %.

3. Наміри працювати у галузі OSINT-розслідувань мають 44,4 % опитаних, твердо відповіли 11,1 %.

4. Розширювати свої можливості за рахунок набутих компетентностей у галузі OSINT-технологій у нинішній професійній діяльності планують 77,8 %.

5. Набуття компетентностей у галузі OSINT-технологій підвищує професійну придатність – так вважають 66,7 % респондентів.

6. Набуття навичок у сфері OSINT-технологій сприятиме орієнтації у професійно-трудоному середовищі – 66,7 %.

7. Набуття компетентностей у галузі OSINT-технологій підвищує шанси на працевлаштування – про це зазначили 44,4 % опитаних.

8. Вважають, що вивчення OSINT-технологій надає додаткові можливості для реалізації цілей кар'єрного зростання, 33,3 %, 55,6 % поки важко відповісти на це запитання.

Одержані результати дають змогу стверджувати про доцільність та практичну цінність освітньої компоненти «OSINT-технології» для подальшого професійного визначення здобувачів освіти магістерського рівня.

ВИСНОВКИ

«OSINT-технології» (розвідка на основі відкритих джерел) є інструментом інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття рішень у багатьох сферах соціальної практики, актуалізується в умовах воєнної агресії і є нині невід'ємним атрибутом національної безпеки України.

Спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» є «профільною» щодо інформаційно-аналітичної діяльності, отже, формування компетентностей у здобувачів освіти з OSINT-діяльності як сфери інформаційної аналітики не тільки відповідає Стандарту освіти, а й може стати чинником задоволення попиту ринку праці на фахівців у цій сфері.

Результати опитування магістрантів 2 курсу спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» засвідчили цінність для них отриманих знань, умінь та компетентностей з освітньої компоненти «OSINT-технології», виявили вплив на подальше професійне самовизначення здобувачів і бажання застосувати отримані знання у їх нинішній професійній діяльності. Педагогічно доцільним і методологічно виправданим бачиться уведення освітньої компоненти «OSINT-технології» до навчальних планів підготовки магістрів за «профільною» щодо інформаційної діяльності спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Концепція педагогічного цілепокладання у підготовці сучасного фахівця в умовах динамічного розвитку ринку праці та актуалізації нових напрямів діяльності передбачає реалізацію не тільки нормативних параметрів навченості (заплановані компетентності, результати навчання, уміння та навички), а й окреслює вектори самовизначення та самоактуалізації здобувача освіти у формуванні ним шляхів подальшого розвитку власного кар'єрного майбутнього.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

- Вчена рада ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». (2019, 5 листопада). *Положення про кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти в Державному вищому навчальному закладі «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»* (Протокол № 3). Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». https://kneu.edu.ua/files/news/news_image/2019_POLOJENNYA_PRO_KVALFKATSYN_ROBOTI.pdf
- Гальченко, В. М. (2016). Розвиток творчої індивідуальності майбутнього педагога: культурологічний підхід. *Народна освіта*, 2(29). https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4127
- Гомотюк, О. Є. (2019, 7 червня). Інформаційні аналітики та документознавці перед викликами суспільства знань. В *Інформація та соціум* [Матеріали конференції] (с. 16–18). Донецький національний університет імені Василя Стуса.
- Григораш, С. М. (2017). Інформаційно-аналітична компетентність – ключовий складник компетентності майбутніх фахівців з документознавства та інформаційної діяльності (на прикладі дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність»). *Молодий вчений*, 3(43), 213–217.
- Демуз, І. (2019). Інформаційно-аналітична складова професійної компетентності майбутніх документознавців. *Соціум. Документ. Комунікація. Серія: Історичні науки*, 7, 26–46. <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2019-7-26-46>
- Іщенко, В. С. (2018). *Формування аналітичної компетентності майбутніх фахівців з документознавства та інформаційної діяльності у процесі вивчення фахових дисциплін* [Дисертація кандидата педагогічних наук, Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»].
- Мандзюк, О. А. (2018). Кваліфікаційні вимоги до компетенцій інформаційних аналітиків-правників. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*, 29(68), 1, 64–72. https://juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/1_2018/14.pdf
- Матвієнко, О., & Цивін, М. (2022, 17–18 листопада). OSINT-технології, конкурентна розвідка та документно-інформаційна освіта. В *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку* [Матеріали конференції] (с. 182–184). Харківська державна академія культури.
- Матвієнко, О., & Цивін, М. (2023, 31 березня). Потенціал використання OSINT у проведенні заходів, пов'язаних з інноваційною розвідкою. В М. М. Мікуліна, А. А. Гончаренко, В. В. Пушук, В. М. Бігун, & Ю. М. Кривенко (Ред.), *Актуальні питання використання методів і засобів OSINT у роботі підрозділів захисту національної державності* [Матеріали круглого столу] (Ч. 1, с. 32–35.). Національна академія Служби безпеки України.
- Мікуліна, М. М., Гончаренко, А. А., Пушук, В. В., Бігун, В. М., & Кривенко, Ю. М. (Ред.). (2023, 31 березня). *Актуальні питання використання методів і засобів OSINT у роботі підрозділів захисту національної державності* [Матеріали круглого столу] (Ч. 1). Національна академія Служби безпеки України. https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p_57_61186644.pdf
- Романова, Г. М. (2009). Цілепокладання як основа проектування навчальних технологій викладачами ВНЗ. *Теорія та методика управління освітою*, 2. http://umo.edu.ua/images/content/nashi_yudanya/metod_upr_osvit/v_2/27.pdf
- Свердлюк, З. М. (2017). Практикоорієнтоване викладання дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність» як спосіб формування професійної компетентності майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 3, 18–25.

- Сілкова, Г. В., & Луцишина, Т. С. (2018). Аналітика як провідна тенденція підготовки фахівців інформаційної діяльності. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство*, 5, 235–241.
- Чорноморський національний університет імені Петра Могили. (2021). *Відомості про самооцінювання освітньої програми*. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/071_Vidomosti_pro_samoosinyuvannya.pdf

REFERENCES

- Academic Council of Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman. (2019, November 5). *Polozhennia pro kvalifikatsiini roboty z doбуvachiv vyshchoi osvity v Derzhavnomu vyshchomu navchalnomu zakladi "Kyivskiy natsionalnyi ekonomichnyi universytet imeni Vadyma Hetmana"* [Regulations on qualification works of higher education applicants at the State Higher Educational Institution "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman"] (Protocol No. 3). State Higher Educational Institution "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman" https://kneu.edu.ua/files/news/news_image/2019_POLOJENNYA_PRO_KVALFKATSYN_ROBOTI.pdf [in Ukrainian].
- Demuz, I. (2019). Informatsiino-analitychna skladova profesiinoi kompetentnosti maibutnikh dokumentoznavtsiv [Information-analytical component of future documentologists' professional competence]. *Society. Document. Communication. A series of "Historical science"*, 7, 26–46. <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2019-7-26-46> [in Ukrainian].
- Halchenko, V. M. (2016). Rozvytok tvorchoi indyvidualnosti maibutnoho pedahoha: kulturolohichni pidkhid [Development of creative individuality of the future teacher: cultural approach]. *Narodna osvita*, 2(29). https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4127 [in Ukrainian].
- Homotiuk, O. Ye. (2019, June 7). Informatsiini analityky ta dokumentoznavtsi pered vyklykamy suspilstva znan [Information analysts and document scientists facing the challenges of the knowledge society]. In *Informatsiia ta sotsium* [Information and society] [Conference proceedings] (pp. 16–18). Vasyl Stus Donetsk National University [in Ukrainian].
- Hryhorash, S. M. (2017). Informatsiino-analitychna kompetentnist – kliuchovyi skladnyk kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv z dokumentoznavstva ta informatsiinoi diialnosti (na prykladi dystsypliny "Informatsiino-analitychna diialnist") [Information-analytical competence – key component of competence future specialist of records management and information activities (by the discipline "Information-analytical activities")]. *Young Scientist*, 3(43), 213–217 [in Ukrainian].
- Ishchenko, V. S. (2018). *Formuvannia analitychnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv z dokumentoznavstva ta informatsiinoi diialnosti u protsesi vyvchennia fakhovykh dystsyplin* [Formation of analytical competence of future specialists in document studies and information activities in the process of studying professional disciplines] [PhD Dissertation, State Institution "Luhansk Taras Shevchenko National University"] [in Ukrainian].
- Mandziuk, O. A. (2018). Kvalifikatsiini vymohy do kompetentsii informatsiinykh analitykiv-pravnykiv [Qualification requirements to the competence of information analytics-lawyers]. *Scientific notes of Taurida National V. I. Vernadsky University. Series: Juridical Sciences*, 29(68), 1, 64–72. https://juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/1_2018/14.pdf [in Ukrainian].
- Matviienko, O., & Tsyvin, M. (2022, November 17–18). Osint-tekhnohii, konkurentna rozvidka ta dokumentno-informatsiina osvita [Osint technologies, competitive intelligence and documentary-information education]. In *Kulturolohiiia ta sotsialni komunikatsii: innovatsiini*

- stratehii rozvytku* [Cultural studies and social communications: innovation strategies of development] [Conference proceedings] (pp. 182–184). Kharkiv State Academy of Culture [in Ukrainian].
- Matviienko, O., & Tsyvin, M. (2023, March 31). Potentsial vykorystannia OSINT u provedenni zakhodiv, poviazanykh z innovatsiinoiu rozvidkoiu [The potential of using OSINT in conducting activities related to innovative intelligence]. In M. M. Mikulina, A. A. Honcharenko, V. V. Pushchuk, V. M. Bihun, & Yu. M. Kryvenko (Eds.), *Aktualni pytannia vykorystannia metodiv i zasobiv OSINT u roboti pidrozdiliv zakhystu natsionalnoi derzhavnosti* [Actual issues of the use of OSINT methods and means in the work of national statehood protection units] [Roundtable materials] (Pt. 1, pp. 32–35.). National Academy of the Security Service of Ukraine [in Ukrainian].
- Mikulina, M. M., Honcharenko, A. A., Pushchuk, V. V., Bihun, V. M., & Kryvenko, Yu. M. (Eds.). (2023, March 31). *Aktualni pytannia vykorystannia metodiv i zasobiv OSINT u roboti pidrozdiliv zakhystu natsionalnoi derzhavnosti* [Actual issues of the use of OSINT methods and means in the work of national statehood protection units] [Roundtable materials] (Pt. 1). National Academy of the Security Service of Ukraine. https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p_57_61186644.pdf [in Ukrainian].
- Petro Mohyla Black Sea National University. (2021). *Vidomosti pro samootsiniuvannia osvithoi prohramy* [Information on self-assessment of the educational program]. National Agency for Higher Education Quality Assurance. https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/071_Vidomosti_pro_samootsinyuvannya.pdf [in Ukrainian].
- Romanova, H. M. (2009). Tsilepokladannia yak osnova proektuvannia navchalnykh tekhnolohii vykladachamy VNZ [Goal setting as a basis for designing educational technologies by university teachers]. *Teoriia ta metodyka upravlinnia osvithoiu*, 2. http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_2/27.pdf [in Ukrainian].
- Silkova, H. V., & Lutsyshyna, T. S. (2018). Analityka yak providna tendentsiia pidhotovky fakhivtsiv informatsiinoi diialnosti [Analytics as a leading trend in the training of specialists in information activities]. *Scientific Papers of Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University. Series: Library Science. Book Science*, 5, 235–241 [in Ukrainian].
- Sverdlyk, Z. M. (2017). Praktykooorientovane vykladannia dystsypliny "Informatsiino-analitychna diialnist" yak sposib formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv z informatsiinoi, bibliotechnoi ta arkhivnoi spravy [Practice-oriented teaching of the academic discipline "Informational and analytical activity" as a way of forming professional competence of future specialists in information, library and archival studies]. *Library Science. Record Studies. Informology*, 3, 18–25 [in Ukrainian].

UDC 378.016:[02+930.25]:37.017:159.943.7

Oksana Matvienko,
*Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
PhD in Technical Sciences,
Kyiv National University of Culture and Arts
(Kyiv, Ukraine)
e-mail: oxmix2017@gmail.com
ORCID: 0000-0001-5772-848X*

Mykhailo Tsyvin,
*PhD in Technical Sciences, Associate Professor,
International Academy of Personnel Management
(Kyiv, Ukraine)
e-mail: tsyvin2012@gmail.com
ORCID: 0000-0003-0312-5805*

“OSINT-TECHNOLOGIES” AS AN EDUCATIONAL COMPONENT OF THE SPECIALITY “INFORMATION, LIBRARY AND ARCHIVAL MANAGEMENT” : PEDAGOGICAL OBJECTIVES

The aim of the article is to highlight the pedagogical objectives study of the educational component “OSINT-technologies” by the Master’s degree students of speciality “Information, Library and Archives Manahement” in the formation of its competence basis and perspectives of personal and professional self-determination of education seekers.

Research methods. The following methods were used: survey was applied to identify the achievement of pedagogical goals in forming professional self-determination, self-actualisation and individual development by the students of the educational component “OSINT-technologies”, as well as comparing the competencies of students of the Bachelor’s and Master’s degrees.

Scientific novelty. The specificity of the pedagogical objectives study of the educational component “OSINT-technology” was revealed; being relevant and in demand on the professional activity market, in modern conditions it can become a factor in activating psychological mechanisms of professional self-determination of the Master’s degree applicants.

Main conclusions. “OSINT-technologies” (intelligence based on open sources) is a tool of information and analytical support of decision-making in many areas of social practice.

Information and analytical competencies grounding among the students in speciality “Information, Library and Archives Management” in OSINT activities as a field of information analytics can become a factor in meeting the labor market demand for professionals in this field.

The results of the survey of the 2nd-year Master’s degree students in the “Information, Library and Archives Managment” speciality proved the necessary value of knowledge, skills and competences acquired due to the educational component “OSINT-technologies”, revealed the impact on further professional self-determination of the applicants and their desire to use the needed knowledge in their current professional activity.

In the context of dynamic development of the labour market and actualisation of new activity areas, the concept of pedagogical goal-setting in the training of modern specialists involves the implementation of not only normative parameters of education (planned competencies, studying outcomes, abilities and skills), but also outlines vectors of the students’ self-determination and self-actualisation in the formation of their ways for further career future development.

Keywords: OSINT; study based on open sources; educational component; pedagogical objectives; informational and analytical competencies; personal and professional self-determination; Information, Library and Archives Management.

Стаття надійшла до редакції 05.01.2024 р.